

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 38.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 86.

V Ljubljani, torek dne 16. aprila 1918.

Leto II.

Czerninu v slovo.

V nedeljo je odstopil avstro-ogrski zunanji mini-
ster grof Czernin, ki je vodil zunanjo politiko monar-
hije na povsem nedemokratični način. Modrost svoje
politike je razlagal zlasti v treh govorih, in sicer na
Dunaju v zvezi časnikarjev, v Budimpešti pri pojedini
in zadnjič dne 2. aprila zastopnikom dunajskega občin-
skega sveta. Dva njegova prva govora sta bila sprav-
ljiva, izrekel se je za mir sporazumljenja, za samo-
odločevanje narodov, za razoroženje itd.; če bi ga bili
sodili po njegovih besedah, bi bili mislili, da je grof
Czernin neomadeževani angel miru. Sumljivo pa je bilo
pri njem to, da ni podal v delegacijah podobnih izjav,
kjer bi bil po ustavi dolžan, sumljivo je bilo dalje,
da je v njegovem imenu podajal izjave ministrski pre-
sednik, a ne sam. Naravnost nasprotujoč njegovim na-
čelom pa je sklenjeni mir na vzhodu. Pri sklepanju mi-
rovnih pogodb je Czernin zatajil svoja načela, se uklon-
il imperialistom in napravil to, kar so oni hoteli. Za
ustavne korporacije se ni zmenil, sodočevanja o stva-
ri ni maral in se je ob vsaki priliki izgovarjal na »raz-
mere«, ki tega ne pripuščajo.

Povsem drugače je nastopil pred dunajskimi ob-
činskimi svetniki. Svoje nazore je popolnoma podredil
imperialistom, klical na pomoč Nemce in Ogre, druge
narode v monarhiji in pacifiste pa je indirektno ozna-
čil kot veleizdajalce in podaljševalce vojne. Nismo pa
tako naivni, da bi grofa Czernina ne bili razumeli. Ni
bil njegov namen toliko žaliti avstrijsko prebivalstvo
kakor združiti imperialiste. Da bi se tem bolj podkre-
pil potrebo nadaljevanja vojne, je vpletel francoskega
ministrskega predsednika, češ, da je za hrbtnost svojih
zaveznikov nam ponujal mir, a obenem zahteval Alza-
cijo in Loreno zase. Toda afera s francoskim ministr-
skim predsednikom se je razvila neugodno, tako ne-
ugodno, da že dolgo ni noben diplomat tako nespretno
zavozil poverjeno mu državo, kakor je to storil grof
Czernin. In ne motimo se, če pravimo, da je Czerninov
padec povzročil Clemenceau; namesto Clemenceaua je
odstopil Czernin.

Za Czerninom torej ne bomo točili solz. Nedemo-
kratična osebnost, neodkritosrčen in nestanovitni kakor
je bil morda sploh, ni spadal na to mesto. Ne le, da je
igral vedno jako dvomljivo vlogo, se je zlasti ob zad-
njem nastopu izkazal kot skrajno netaktnega aristo-
krata napram narodu v monarhiji. Njegov zadnji na-
stop je le potrdil, da so v Avstro-Ogrski popolnoma
zmagali imperialisti ter da se jim je zunanji minister
prilagodil in hotel ubiti vsakršno drugo stremenje. Ta
nenaraven preobrat ga je moral spraviti ob vsakršni
ugled pri resnih politikih.

Czernin je odstopil. Naslednik mu bo Oger, in sicer
pravijo nekateri listi, da utegne biti njegov naslednik
Andrassy. S to spremembo zunanja politika ne bo dru-
gačša; ostala bo aneksionistična, zlasti nas potrjuje
v tem mnenju, če pomislimo, kako velike aspiracije

imajo Ogrji na Balkanu: imeli bi radi Bosno in Herce-
govino, Dalmacijo, del Črne gore in Srbije.

Kakor je sreča, da je izginil grof Czernin s pozo-
rišča, prav tako malo nade imamo, da se z novim
imenovanjem spremeni zunanja politika monarhije. V
zunanjem ministertvu zamenjajo osebo, sistem pa
ostane. To je v trenutku sicer jako neugodna per-
spektiva.

Sporazumni mir — edina rešitev.

Resnost položaja postaja vsak dan vojne
večja. Najsi obetamo še tako »zmagovit« mir,
moramo vendar imeti pred očmi realnost raz-
mer. »Arbeiter-Zeitung« opozarja na nekatera
dejstva v naslednjem članku:

Avstro-ogrski je bila Nemčiji že pred vojno
dolžna približno 6½ milijarde kron. Za toliko je
imela Nemčija avstrijskih in ogrskih vrednost-
nih papirjev in drugih terjatev v monarhiji.
Tekom vojne smo na Nemškem jemali posojila
in dobivali od tam blago na upanje. Naš dolg
nasproti Nemčiji se je utegnil več nego podvo-
jiti in raste še neprestano mesec za mesecem.
Ako vpoštevamo še pasivo v naši trgovski bi-
lanci nasproti Nemčiji, ki so znašala pred vojno
300 milijonov kron ter bodo po vojni narasla
najmanj na 600 milijonov, bomo morali nemški
državi plačevati na leto za obresti in blago po
1300 milijonov kron.

Nemčija pa ni edini naš upnik. Tudi angle-
skim in posebno francoskim kapitalistom dol-
gujemo velike zneske. Tekom vojne se je pla-
čevanje obresti sovražnim deželam ustavilo,
toda kakor hitro bo podpisan mir, bomo morali
obresti zopet plačevati. Razen tega bomo mo-
rali uvažati ogromne množine blaga. Naše po-
ljedelstvo ne bo moglo pogrešati strojev iz
Združenih držav in fosfatov iz Alžira. Za oble-
ko in obutev bomo potrebovali bombaža iz A-
merike in Indije, ovčjo volno iz južne Afrike in
Avstralije, kož iz Amerike in Rusije. Svoje po-
treščine živil ne bomo mogli pokriti drugače
nego z uvozom žita iz Ukrajine in Rumunije, z
uvozom mesa iz Združenih držav in Argenti-
nije, z uvozom oljnih sadežev iz tropičnih po-
krajnin in Južnomorskih otokov, z uvozom kave
iz Brazilije. Naša industrija bo potrebovala kav-
čug iz Konga, juto iz Indije, baker iz Združenih
držav, nikel iz Kanade. Vse to bomo morali ku-
piti za drag denar, plačevati z milijardami. Ve-
lik del blaga bomo morali dovažati s tujimi
ladjami. Prevozne cene bodo še dolgo po vojni
zelo visoke. Tudi dovoz nas bo torej zelo ob-
teževal.

Sedaj se pa vprašajmo, kako naj vse te
milijarde plačamo. Z zlatom? Ga nimamo! Z
blagom? Naš izvoz bo znašal le majhen deleč
tistih ogromnih zneskov, ki jih bomo potrebo-
vali za nabavo surovin in živil iz inozemstva.
Če naj se nam torej posreči, da po vojni svoje
izpraznjene zaloge zopet dopolnimo, da spravi-
mo naše poljedelstvo in našo industrijo zopet
na noge, da utolažimo glad našega ljudstva, po-
tem imamo v to le eno sredstvo: najeti mora-
mo velika, milijardna posojila v inozemstvu. V
to nas pa sihi šele druga stiska: Naša denarna
veljavnost je težko omajana, vrednost krona je v
mednarodnem plačilnem prometu globoko pa-
dila; ako hočemo našo veljavo, ako hočemo
trdno vrednostno razmerje med krono in ino-
zemskimi plačilnimi sredstvi zopet upostaviti,
potem si moramo nabaviti zaklad zlata in de-
viz, česar prav tako ne moremo doseči drugače
nego z velikimi posojili v inozemstvu. Brez mi-
ljardnih posojil v inozemstvu svojega narodne-
ga gospodarstva po vojni ne bomo mogli vspo-
staviti.

Toda kdo naj nam v inozemstvu posodi
milijarde? Veliko bo že, ako se bo Nemčija po-
kazala pripravljeno, da vinese dolgov, ki smo
jih tam najeli, konsolidiramo in da nas za pla-
čilo 1300 milijonov kron letno, ki jih bomo dol-
govali, počaka na ta način, da nam vsako leto
dovoli posojilo v tej višini. Več Nemčija mika-
kor ne bo mogla storiti, pa naj ji ponudimo v ta
namen karkoli. Saj bo sama v podobnem polo-
žaju kakor mi; sama bo potrebovala milijard za
nabavo surovin in živil in iz inozemstva in za
upostavo svoje denarne veljave. Sredstev, ki
jih bomo potrebovali, da bomo inozemstvu pla-
čevali surovine in živila in upostavili našo vel-
javo, nam Nemčija ne bo mogla posoditi. Kdo
naj jih nam torej posodi? Holandska in Švica
takih sredstev ne spravita skupaj. Francija bo
potrebovala svoj kapital za obnovitev po vojni
razdejanih ozemelj. Ostaneta torej samo še An-
glija in v prvi vrsti Združene države. Le-te so
se v vojni najbolj obogatele in gospodarsko naj-
manj treple; edino one bodo razpolagale z veli-
kimi preostalimi glavninami. Ali bomo mogli po
vojni zacekiti težke rane, ki jih je dobilo naše
narodno gospodarstvo, bo predvsem odvisno
od tega, ali nam bo denarni trg Združenih dr-
žav odprt ali zaprt. To je važno spoznanje;
spoznanje, ki mora odločati tudi našo politiko.

Med nami in Združenimi državami leži
ocean. In čez ocean tudi nemški vojniki ne mo-
rejo marširati. Noben Hindenburg ne more
Združenih držav tako poraziti, da bi jim mogli
naložiti vojno odškodnino. Amerike ne moremo
prisiliti, da bi nam posodila denarja. Miljarde,

LISTEK.

Dr. H. Tuma:

„Demokracija“ in verstvo.

»Versko čustvovanje tvori bistveni
del duševnega dela pri pretežni ve-
čini naših ljudi.

To je brezdvoybena istina, le nekam čudno
se sliši vzporedna trditev, da to versko čustvo-
vanje pomeni važno kulturno »gibalo«. Beseda
je sicer Stritarjeva, rabiti pa jo pač ne smemo
inače, nego v mehaničnem pomenu. Nam je ta
beseda prebanalna. Vera in verstvo nam ni le
sredstvo kulture, nam je več: najbistveniji del
kulture v najširšem pomenu besede t. j. ako ne
pomeni le vladanje vnemnega sveta po človeku,
ampak tudi vladanje duševnega notranjega
sveta človeka. Versko čustvovanje ne prepaja
samo človeško dušo — je nje glavni stvarnik.
Ravno kot bistveni del človeške duše socialisti
poudarjamo polno duševno svobodo vsako-
mur, toraj tudi svobodo verskega čustvovanja,
zato zahtevamo z »Demokracijo« vred ločitev

cerkve in države, ne iz omalovaževanja, ampak
iz spoštovanja do verskega in duhovnega živ-
ljenja človekovega. Saj bi socializem sam izgu-
bil vso vrednost, ako bi ne bil tako soroden
verskemu čustvu.

Ločiti moramo sicer pojem socializma v
širšem in ožjem pomenu. Imenujemo navadno
socializem le družabno gibanje v konkretnih
formah političnih strank in v najožjem pomenu
socialdemokratične stranke, v tem pomenu
tudi navadno rabim to besedo — no, ako se
smatra socializem pred vsem tako, kakor »De-
mokracija« in Abditus potem nosi najbistvenu
dela verstva v sebi: globoko vero v enakost
ljudi in pravičnost, najiskrenejšo ljubezen do
bližnjega in stremenje k enotnosti in harmoni-
ji človeške duše.

Socializem v ožjem pomenu besede sloni
na konkretnem vidnem vnemnem svetu, ki se
izraža v gospodarstvu, nositelj tega socializma
je socialdemokratična stranka. Ni se pa ome-
jila na to konkretno gospodarsko stališče, vi-
soke svoje cilje vzdržuje v temeljnem progra-
mu polne duševne in materialne svobode po-
sameznika in narodnosti, najvišji mogoči raz-
voj osebnosti. Pri tem si je socializem začrtal

zarisan mejo proti utopijam, ki izvirajo največ
iz čustvenega pojemanja notranjega in vnemne-
ga sveta. Verstvo kot notranja duševna poču-
stvena prirodna sila je socializmu realna, so-
bitna, verstvo izraženo v filozofični ali este-
tični obliki — je pa čisto in največkrat utopi-
čno. Socializem ima znanstveno od Kanta
sem za dognano, da se z razumom transcen-
dentnega sveta ne more pojmovati, radi tega
odklanja za verstvo prepričanje, katerega sme-
jo zahtevati verske konfesije iz premise božje-
ga razodetja. »Slovenec« v svojem precej iskren-
nem pozdravu socialistični omladini pa ima
proti »Demokraciji« čisto prav trdeč: »ali ni
verstvo tudi prepričanje kakor moramo imeno-
vati družbene nazore omladine prepričanje? (namreč ti nazori so pred vsem čustveni in ne
racionalni). Verstvo prepleta vsega človeka —
radi tega ni brez umske podlage (um = Ver-
nunft, razum = Verstand). Vsako tudi čisto
znanstveno naziranje dobi meglično čustvenost
— če poseže to naziranje v človekovo življenje
— jedro pa je umsko, v objektivnih dejstvih
utemeljeno. Take objektivne temeljne (namreč
prirodna sila čustva) ima tudi verstvo, ni zgolj
etapa v razvoju človeštva (tudi nam je bistvo

ki jih potrebujemo, bomo dobili le potem, če bo Amerika po vojni naš prijatelj, če vojna med nami in Združenimi državami ne bo zapustila nobenega političnega nasprotstva, ki bi jih naglil, da bi nam svoj denarni trg zaprle — podobno, kakor je politično nasprotstvo že od aneksijske krize nagibalo Francijo, da nam je preje dovoljeni kredit odrekala. Če hoče torej naša politika služiti praviim življenjskim interesom narodnega gospodarstva, potem mora biti eden njenih najvažnejših ciljev, da pride do miru, ki nas bo z Združenimi državami spravil in postavil temelj resničnemu prijateljstvu med nami in njimi. To pa more le pravi, pristni spravi mir! Nasilen mir, ki bi sovraštvo nasproti nam v premaganem svetu ovekovečil, ki bi ohranil sovraštvo tudi po vojni, bi nas onemogel upanj na edino sredstvo, s katerim moremo svoje težko bolno narodno gospodarstvo ozdraviti. Za nas bi bil nasilen mir, pa naj bi nam prinesel tudi največji prirastek ozemlja, gospodarski pogin.

Troelstra o možnosti in nalogah mednarodne konference.

Kakor znano, Troelstra tudi še potem ni izgubil zaupanje na koristno vplivanje mednarodne konference, ko je že takorekoč propala misel na enotno mednarodno akcijo za mir.

Troelstra je sedaj sodelavniku »Belgijskega Socialista«, kakor ta poroča dne 30. marca, obrazložil svoje mnenje o nalogah mednarodne konference. Še vedno je prepričan, da se sešane, toda njene naloge znatno omejuje, ko pravi:

»Ta konferenca se pojavi kot plod politike štockholmske konference. Vsekakor današnje razmere niso več včerajšnje razmere. Če bi se nam bilo mogoče med štockholmsko konferenco pečati s posebnimi problemi, ki jih je povzročila vojna, tedaj je to sedaj izključeno, ker so nas dogodki prehiteli in so zavzeli drugo smer, ki je ne moremo negirati in ki jo moramo vzeti na znanje. Po moji misli se mora nameravana mednarodna konferenca, baviti predvsem z velikimi mednarodnimi vprašanji v okviru socialističnega programa, pri čemer mora biti zveza narodov na prvem mestu. Neposredno na to se vrste razoroženje, mednarodni gospodarski odnošaji, kolonialna politika itd.«

Troelstra še dostavlja:

»Menim, da se internacionala mora sniti. Toda uspehi tega sestanka so odvisni od gotovih pogojev. Če se namerava napraviti iz te konference nekakšen sodni dvor, bo brezuspešna, in je morda bolje, da se sploh ne snide. Če pa pridejo delegacije s trdnim sklepom, da opravijo pozitivno socialistično delo, mislim, da bo proletariat mogel svoj vpliv uveljaviti pri mirovni pogodbi. Meni je predvsem za to, da se sprejme v mirovna pravila načelo zveze narodov.«

Politični pregled.

— Češko protestno zborovanje se je, kakor smo že na kratko javili, vršilo minulo soboto v reprezentančni hiši v Pragi. Manifestacijskega zborovanja, ki je bilo zelo številno obiskano, so se udeležili skoro vsi

kulture!). Verstvo je potreba človekovega srca, kulturna pomočnica njegova (ne, je več je bistveni del kulture!) — a tudi neizmeren postulat njegovega uma. (prav, a ne razuma!).

Ako mi strogi marksisti gremo ob verstvu še dalje kakor omladina, odkod priznavanje »Slovenca« omladine in zavračanje našega naziranja (ne le nazorov)? Recimo domklišotizem: podlaga se nekaj našemu naziranju, kar mi, a!i so le banalni nazori naših demagogov. (in teh ima vsaka stranka) ali praktičnih agitatorjev. Mi strogi socialisti sklepamo poleg logike tudi dijalektično. To je naše mišljenje, je odsev biti (des Seins). In ta odsev se odraža tudi iz neizmernih zakladov podčutnosti. Iz teh vedno poljočih zakladov se izpopolnjuje neprestano naš razum, dijalektika prehaja v logiko. In živimo v prehodni dobi neizmernih pridobitev modernega izkušstva iz primode. Marsikaj postaja našemu razumu očito — kar je bilo skrito. V tem ves duševni preporod nove dobe — početki nove filozofije Bergsona, Nietzscheja. Socializem ne zavrača filozofije, posebno ne najmodernejši, a čuvar proti utopiji, proti ekstazi in razodetju — mu je razum. A človeštvo se bo vedno prerajalo iz neskončnih zakladov podčutnosti.

V tem leži pomen verstva!

češki poslanci, člani gosposke zbornice, zveze čeških pisateljev in umetnikov, akademija umetnosti in zastopniki vseh drugih slovanskih združenj. Vstop je bil dovoljen le proti vstopnicam. Zborovanje je trajalo dve uri. Po govoru poslanca Staneka je prebral pisatelj Alojzij Jirasek resolucijo, kateri se je pridružil zastopnik Hrvatov, poslanec dr. Pavelić. Dr. Karel Krauš se je zahvalil dr. Korošcu in Jugoslovanom. Dr. Trnka je opravičil svojo odsotnost z boleznijo. Z juga je dospel velika deputacija Slovencev, Hrvatov in Srbov, med drugimi tudi ljubljanski župan dr. Tavčar in nekaj slovenskih, hrvatskih in srbskih žen.

— Gospod dvorni svetnik. Generalni ravnatelj zadruge ogrskih poljedelcev, dvorni svetnik Pavel Jessensky je moral neko nedeljo popoldne pri telefonu čakati šest minut, da se je centrala oglašila. Ravnatelj je vpil nad dekleto tako-le: »Vi grda bestija, Vi priprosta prašič!« Razžaljenka je dala sestaviti uradni zapisnik in napravila ovadbo. Vršila se je obravnava. Tožiteljica je sama priznala, da je abonenta pustila čakati skoro šest minut. Tudi ravnatelj Jessensky ni tajil, da je dekle hudo razžalil, pa se je opravičil s tem, da je izvršil razžaljenje v opravičljivem razburjenju. Sodnik je razglasil oprostilno sodbo z razlogi, da je protipravno obnašanje tožiteljice skoro izzvalo razžaljenje. Tožiteljica je vložila priziv.

— Socijalistična konferenca na vidiku? Vsled posredovanja Brantinga po naročilu Vanderveldesa in Hysmana se je spomenica vojnih ciljev iz londonske konference naznanila tudi socijalno - demokratičnim strankinim vodstvom v Nemčiji in Avstriji. V daljši izjavi so mnenja, da je za sklicanje splošne socijalistične konference potrebno, da vsi socijalistični organi v javnih izjavah izreko svoje pritrjenje za mir brez aneksij in odškodnine na podlagi samoodločbe narodov, kjer bi se morala zahtevati izvršitev teh temeljnih točk na mirovni konferenci. Poročilo konča s sledečimi besedami: Socijalisti vseh dežel štirizveze zahtevajo od vas v tej težki uri, da odkritosrčno stremimo za tem, je li pravičen, velikopotezen sporazum mogoč, da se napravi konec sili in pomaga ljudstvom, da se oprosti brezkončni verigi vojn. Pot mora zopet peljati h gospodarskemu miru, ki nosi v sebi od svoje strani kal do vojaškega miru.

— Volilna reforma na Ogrskem. Kriza glede ogrske volilne reforme traja dalje. V soboto se je vršil v Budapešti pod predsedstvom ministrskega predsednika dr. Wekerleja ministrski svet, katerega so se udeležili vsi člani kabineta, izvemši bolnega brambnega ministra in trgovskega ministra, ki se nahaja v Opatiji. Z Dunaja je prispel v Budapešto grof Zichy, ogrski minister na cesarskem dvoru.

— Poljaki in češki protestni zbor. Kakor poroča »Poljska korespondenca, je poslujoči načelnik »Poljskega kluba«, Kendzior, na povabilo, naj se klub udeleži zbora čeških poslancev v Pragi, odgovoril s pismom, ki pravi med drugim: Ker vsebuje izjava grofa Czernina pred odposlanstvom dunajskega občinskega sveta težke obtožbe proti nemškemu narodu, ki tvorijo dve tretjini avstrijskega prebivalstva, in ker tendenca teh obtožb nasprotuje duhu avstrijske ustave, izražam svoje osebno mnenje, da nobeden avstrijskih narodov, če ima kaj čuta za lastno dostojanstvo, ne more brez odločnega protesta sprejeti takih provokacij in da mora na pristojnem mestu, v delegacijah in v državnem zboru, zavzeti svoje stališče.

— Priklonitev baltskega ozemlja Pruski. Združeni deželni svet Livonske Estonske, Rige in Oesle je sprejel ob velikem navdušenju soglasno naslednji sklep, da 1. poprosi nemškega cesarja, da ohrani Livonsko in Estonsko trajno pod vojaškim varstvom in da podpira obe deželi pri končnem vprašanju o ločitvi od Rusije; 2. izraži željo, da se stvori iz Livonske, Estonske, Kurlonske, bližinskih otokov in iz mesta Rige enotna, zakrožena, monarhična ustavna država z enotno upravo in ustavo in se prikloni k nemški državi v obliki personalne unije s pruskim kraljem kot vladarjem, ter prosi nemškega cesarja, da to željo baltskega prebivalstva blagohotno usliši in uresniči; 3. prosi nemškega cesarja: prvič, da omogoči ustroj lastnih deželnih uprav za Livonsko in Estonsko, ki naj vodijo upravo Estonske in Livonske do državne priklonitve baltskih ozemelj Nemčiji; drugič, da se sklenejo med Nemčijo, oziroma kraljevino Prusko in baltskimi državami potrebne vojaške, denarne, prometne, carinske konvencije ter konvencije za mero in uteži in druge podobne stvari. Deželni svet je obstojal iz 58 članov, in sicer je bilo zastopanih: iz viteškega stanu 3 (Nemci), iz posestniškega stanu 13 (Nemci), iz deželnih občin 13 (9 Estov, 4 Leti), iz mest 20 (13 Nemcev, 5 Letov, 2 Esta), od duhovščine 7 (4 Nemci, 2 Esta, 1 Let) in z dorpatskega vseučilišča en zastopnik (Nemec), iz pečorskega ozemlja 1 zastopnik (Let).

— Besarabija in Rumunija. Korespondenčni urad poroča o dogodkih, ki so se v Kišinjevu odigrali do proglasitve združenja Besarabije z Rumunijo. Po večdnevni posvetovanjih besarabskega ministrskega pred-

sednika z uglednimi politiki je bil rumunski ministrski predsednik pozvan, naj pride v besarabski deželni svet in naj naznani pogoje, pod katerimi naj bi se izvršilo združenje. Marghiloman je prišel z rumunskim vojnim ministrom Harievom v dvorano deželnega sveta ter je prečital naslednje pogoje: Demokratična moldavska republika, katere meje so Prut, Dniester, Donava, Črno morje in stare avstrijske meje, se loči od Rusije ter, poslužujoč se svoje pravice samoodločevanja, se združi z materinsko deželo rumunsko. Združenje se je izvršilo na sledeči podlagi: Besarabijo obdrži svojo avtonomijo, izvoli na podlagi enake in tajne volilne pravice svoj deželni zbor in dobi lastno upravo. Nabiranje vojakov za armado se vrši na teritorialni podlagi. V rumunski kabinet vstopita dva besarabska zastopnika. Rumunski parlament bo nemudoma sklical konstituantno, katere naloga bo, da ugotovi združitev obeh dežel in pogoje, pod katerimi se združitev izvrši.

— Razpokoženje v Italiji. V Florenci je bil voditelj socialistov, Borghli, aretovan in interniran v južni Italiji. Dogodek je, kakor poroča »Avanti«, povzročil mnogo razburjenosti. V Florenci so aretaciji sledili resni dogodki. »Avanti« piše, da je v Italiji zavladala velika razburjenost.

— Švedsko spominsko delo za Karla Marksa. Švedska delavska stranka se pripravlja, da na dostojen način proslavi stoletnico rojstva Karla Marksa. Med drugim je sklenila izdati spominsko delo, ki bo združevalo tri velike znanstvene doneske za znanje marksizma: »Potreba in prostost« v Marksovi modroslovju od A. Erzberga, »Pomen Karla Marksa za mednarodno gibanje« od H. Brantinga in »Pomen pisma Karla Marksa za njegov svetovni nauk« od Sandorja.

— Angleški dalekostrelni top. Iz Londona prihajajo govorice, da je odgovoril angleški državni podtajnik Macpherson nekemu parlamentarcu na vprašanje o možnosti gradnje dalekostrelnega topa, da je mogoče zgraditi top, ki bi streljal več kot 80 milj daleč. Potrebno za to gradnjo se je že izvršilo.

— Koliko izdelajo Angleži municije? Parlamentarni tajnik municijskega ministrstva Kellavay je govoril v Bedfordu o napredovanju v izdelovanju municije. V primeru s prvima mesecema prejšnjega leta se je povzdignila produkcija v prvih dveh mesecih 1918. leta naslednje: Produkcija lahkih topov za 30 odstotkov, srednjih topov za 57 odstotkov, težkih topov za 38 odstotkov, brzostrelnih pušk za 96 odstotkov, granat za 83 odstotkov, tankov za 39 odstotkov, zračnih letal za 223 odstotkov in zračnih motorjev za 345 odstotkov. Armada je sedaj prav tako dobro preskrbljena, kakor ob začetku nemške ofenzive. Nadomeščeni so vsi izgubljeni topovi. Brzostrelnih pušk pa je v rezervi več, kakor jih je bilo začetkom bitke. Zračnih letal je prav toliko, če ne še več. Izgubljene puške smo nadomestili z boljšimi.

— Irska avtonomija. Parlamentarni dopisnik »Daily Telegrapha« poroča, da se je poročilo irske konvencije že predložilo parlamentu. Poročilo sestoji iz petih delov. Predlaga se parlament za celo Irsko, sestoeč iz gornje in spodnje zbornice, ob enem pa tudi primerna zavarovanja za unioniste. Z 48 glasovi proti 27 glasovom je sklenil konvent, da je uvedba vojaške dolžnosti za Irsko pridržana irskemu parlamentu. Zbornica pa je ta predlog odklonila.

— Boji v Kavkazu. Iz Petrograda se brzojavno poroča: Čajdže je kot predsednik kavkaške ljudske republike odredil mobilizacijo Armencev in Kirgizov od 16. do 60. leta starosti.

— Novo posojilo Grški. Na medalijiranem vojnem svetu v Parizu so sklenili, da dajo Grški posojila 44 milijonov dolarjev.

— Ameriški narodni vojni svet. Predsednik Wilson je ustanovil narodni vojni svet, ki mu načeluje od delodajalcev izvoljeni bivši predsednik Taft.

Dnevne beležke.

— Stari slepec. Nad štirideset let je delal in se povzpel od strojarskega pomočnika do knjigovodja. Nato je težko obolel, zaradi bolezni je deloma ohromel in postal je slep. Sedaj živi od borne miloščine in svojih skromnih prihrankov. Cel dan sedi v naslonjaču, in čakajoč na svojo ženo, ki je njegova bolniška strežnica, njegova rajnica in čitateljica, a mimogrede obleže vse mesto, da vlovi kak živež za bolnika. Kajti kakšno vlogo igra ob teh razmerah jed, si lahko predstavljamo. Pač je dovoljeno ubožu nekoliko mleka, toda vsakih šest tednov se mora zdravniško izpričevalo obnoviti, da si misli, da bi nastopilo drugačno stanje. To stane zopet vsakokrat nekaj kron, katere se morajo pritrpati od drugih potreb. Na kajenje je bolnik moral popolnoma pozabiti. »Zakaj sem se trudil in pehal?« je žalostno vzdihnil. »Odrkali smo si od ust košček, da bi na starost ne bilo treba stradati. Sedaj ne morem dobiti niti najnavadnejše hrano. Ako umrem, ostane moja žena nepreskrbljena,« išče tipaje z rokama svojo ženo: »Vidiš, zaradi tega ne smem umreti, dokler ni miru! Potem hočem še nekaj časa

piti tvojo dobro kavo in tvoj prepečenec (cvibak). In hočem vedeti, da ti ne bo treba stradati, dokler zadoščaj obresti. Žena pritruje s solzami. Le ona ve, koliko je vojna že požrla njegovih prihrankov iz za težkih let dela...

— **Podružnica »Unije« rudarjev v Idriji** sklicuje za nedeljo, dne 21. aprila t. l. ob 9. dopoldne v pivarni pri »Črnem orlu« v Idriji javen shod z dnevnim redom: 1. Poročilo glede delavskih zahtev. 2. Rešitev odloka l. kr. rud. ravnateljstva v Idriji z dne 4. aprila 1918 št. 2024. 3. Razni predlogi in sklepi. Delavci, rudarji, vaša dolžnost je, da pridete na ta shod vsi brez razlike. Gre za vaše koristi.

— **Občno konsumno društvo v Idriji** vabi svoje člane na reden občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 28. aprila 1918 ob 9. dopoldne v pivarni pri »Črnem orlu« v Idriji z dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Računsko poročilo za upravnno leto 1917. 3. Poročilo nadzorstva, razdelitev čistega dobička in podelitev odveze načelstvu. 4. Volitev dveh članov načelstva (ravnatelja in blagajnika). 5. Volitev štirih članov nadzorstva in štirih namestnikov. 6. Poročilo načelstva, predlogi in nasveti. Pristop na občen zbor je dovoljen samo z legitimacijami. Predlogi, ki naj se o njih razpravlja, morajo biti 8 dni pred zborom izročeni načelstvu. — Načelstvo. Nadzorstvo.

— **Sava-Jesenice.** Dne 9. t. m. nas je razglasil prenesel na običajnem mestu v tovarni, kjer nalepljajo in pribijajo razne oglase, ukaze, zapovedi in prepovedi. Novi razglas pravi, da se izplačevanje preloži od 10. na 12. dan vsakega meseca (pred vojno je bilo dne 8.). Glasi se ta razglas: »Vodstvo tovarne je spoznamo z okrajnim glavarstvom kot obrtno oblastjo sklenilo, da se izplačilo v žičarni, mrzli valjarni in žrebljarni vrši dne 12. vsakega meseca. Kranjska Industrijska Družba. p. Hofmann, ravnatelj.« Delavci seveda smo bili prešenečeni, ker nismo o vsem tem nič vedeli; vprašal je res pred dvema meseci delovodja teh obratov zaupnike o tem in zaupniki delavce, kar so pa ti glede na sedanje razmere, ko tako primanjkuje delavstvu denarja, seveda soglasno odklonili. Zgodi se s tem vnebovpijoča krivica, ker se jim pridruže tako krvavo in težko pričakovani zaslužek. Delavstvo se je obrnilo takoj na okrajno glavarstvo, in tam so poizvedeli, da je to dovolil tovarni obrtni nadzornik, češ da tovarna ne more skleniti do tega časa računov. Vprašamo torej gospoda obrtnega nadzornika, če je zastopnik le tovarne, ne pa tudi delavstva, in ali ne ve, da se je pri obravnavi pred pritožbeno komisijo določilo, da se vrše izplačila na določene dneve, če je pa tisti dan nedelja ali praznik, pa dan poprej? Sicer pa priporočamo gospodu obrtnemu nadzorniku, ki je gotovo dober avstrijski državljani, in ker je država krščanska, mora biti sam tudi dober kristjan. Naj vzame v roke katekizem, naj prečita vnebovpijoče grehe, pa bo našel, da je delavcem in najemnikom zaslužek zadržavati tudi greh. — Delavstvo prizadehtih obratov K. I. D.

— **Zgoraj** je kozolec posestniku Antonu Zumerju na Javorniku. Škoda se ceni na 1200 K.

— **Nezgoda v Trzinu.** V Bistrici je utonil štiri letni deček Rudolf Kralj. Oče je v vojni, mati je šla po živila na kmete. Deček se je odstranil za kratek čas iz sobe in padel v vodo, ki ga je odnesla do grabelj Derigove kovačnice, kjer so ga našli mrtvega.

— **Osebnost vest.** Cesar je podelil lekarnarju g. Gabrijelu Piccoli v Ljubljani naslov cesarskega svetnika.

— **Razpuščen občinski zastop.** Namestništvo je občinski odbor v Dobrni pri Mariboru razpustilo radi nesklepčnosti. Občinske posle vodi dosedanj župan Alojzij Poljanec.

— **Dr. Reja umrl.** V soboto je nenadoma umrl občinski zdravnik v Bazovici. Pokojnik je bil tudi zdravnik tržaške bolniške blagajne, blaga duša, vsem pri ljubljen, in jako je simpatiziral z delavskim gibanjem in z našo stranko, za kar mu bo slovensko delavstvo ohranilo blag spomin. Njegovi družini pa izrekamo naše sožalje.

— **Umrl je v Gradcu** bivši tiskar Karel Cvetko v starosti 58 let. Pokojnik je bil dober sodrug.

— **Aprovizacija južnih železničarjev v Mariboru.** Tukajšnji aprovizacijski odbor južne železnice je nabavil večjo množino svinjske masti ter jo dal na prodaj železničarjem. Zdi se, da se je odbor to pot malce prenačil in mast predrago plačal, kajti prvotno je zanj zahteval 42 K za kilogram, dva dni pozneje pa že 44 K za kilogram. Ko so se železničarji pritožili, je odbor kratkotalno mast prodal drugam.

— **Čudno stvar v mestni aprovizaciji v Gradcu.** V mestno klavnico je dospelo deset sodov, naslovljenih za trdsko Osterer, v katerih bi morala biti mast, pa so dognali, da je bila v sodih samo zgornja plast polita z mastjo, druga vsebina pa je bila napolnjena z glpsom. Ostererja so odslovili od mestnega prehranjevalnega urada.

— **Na jeden mesec zapora radi krušnih izkaznic,** je bila obsojena v petek neka ženska pri tukajšnji deželni sodniji, ker je imela več rodinskih izkaznic kakor jih je pristojalo. Razven tega je prilepila zarezo na jedni krušni rodbinski

legitimaciji tako, da je dobivala nanjo mesto za jedno osebo za deset oseb kruha. Stranke se torej vnovič opozarjajo, da so vse izkaznice za živila, jedne listine, ter da se vsko ponarejanje istih kaznuje kot hudodelstvo z zaporom od 1 do 6 mesecev.

V Trstu je bilo v času od 31. marca do 10. aprila 16 porok, 31 porodov, umrlo je 32 oseb.

— **Železniški stroj** je pahnil slaboumno Marijo Jakličovo z Jesenic, ko je šla domov iz Koroške Bele čez tir, na stran. Pri padcu se je težko poškodovala.

— **Zahvala.** Podpisani se tem potom zahvalujem vsem sodrugom za podporo 70 K v moji bolezni. — Alojzij Vozelj v Kisovcu pri Zagorju.

— **Nakupovanje hiš v Gradcu po Slovencih.** V občinski seji so pravili, da so v zadnjih treh mesecih nemški kupci pokupili v Gradcu nič manj kakor 34 posestev. Kupci so iz Slovenjega Gradca, Brežic, Celja, Ljubljane, Reke, Zagreba, Varaždina, Karlovca in Djakova. Te hiše so veljale skupaj okoli triinpol milijone kron. Nemci se boje, da pomeni to nakupovanje nekaj predsnek Jugoslavije proti severu. Občina naj bi temu dejstvu posvečala največjo pažnjo in kolikor mogoče preprečila vsako nakupovanje od strani Slovencev.

— **S seje graškega občinskega sveta.** Na seji so govorili, da dobiva Gradec premalo mesa, zlasti sedaj, ko je veliko pomanjkanje ostalih živil in predvsem ker je sedanj kruh skoro neužit. Socijalni demokrat Bilh je govoril o vprašanju sočivja, ki leži na graškem trgu, ker je predrago. Menda je ogrsko blago, zakaj vse, kar je drago, prihaja z Ogrskega. V Gradcu in po cellem Štajerju doni sedaj klic: Ceno sočivje! Štajerska družba za preskrbo sočivja je napravila čistega dobička 390.213 K. Pa ta znesek se je porabil za dobavo semenja, da bodo visoki gospodje jedli še bolj ceno sočivje. Socijalni demokrat podžupan Ausobsky, je osvetlil gospodarstvo prejšnjega vladnega komisarja Underaina. Temu gospodarstvu se je zahvaliti, da mora graška občina na podjetje, ki je pred štirimi leti donasalo še pol milijona, danes naravnost doplačevati. — Za mestne uslužbence se je dovolilo 2.846.000 K draginskih doklad od 1. januarja t. l. naprej.

— **Črne koze v Zagrebu.** Iz Zagreba poročajo, da je obolelo tekom dveh dni zopet šest oseb na črnih kozah in ena izmed njih je umrla. Ker že nekaj dni ni nihče obolel na črnih kozah, so menili, da so odpravljene, pa so se zopet pojavile.

— **60.000 cigaret** je bilo ukradenih med vožnjo iz Hainburga preko Schwechata v času od 2. do 7. aprila. Škoda znaša 2400 kron.

Vojna.

Dunaj, 15. aprila. Uradno se razglša: Na nekaterih mestih jugozapadne fronte naraščajoče artiljerijsko delovanje. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 15. aprila. Wolfiov urad poroča iz glavnega stana: Na bojišču ob Lysi je prišlo na nekaterih mestih do srditih bližinskih bojov. Južnozapadno Neuwekerk in med Bailleuilom in Merisom, kjer so se bile vgnjezdile skupine strojnih pušk, smo sovražne oddelke deloma uničili, deloma ujeli. Na bojišču ob obeh straneh Somme je bilo artiljerijsko delovanje ob slabem vremenu slabotno. — **Vzhod:** Po ljutih bojih z oboroženimi tolpami so naše čete danes vkorakale v Helsingfors. — Ludendorff.

Berlin, 15. aprila. Na bojišču ob Lysi krajevni boji. Wulverghem in sovražne črte severno tega kraja smo vzeli v naskoku.

London, 15. aprila. (Reuter.) Dopisnik »Morning Post« z angleške fronte na Francoskem poroča, da kriza sicer še ni prestana, da pa se je položaj v zadnjih 48 urah zboljšal v toliko, da sovražnik nima več mnogo upanja prefronto.

Zadnje vesti.

Cesarjevo pismo princu Bourbonskemu.

Dunaj, 15. aprila. S poučene strani se poroča: Minister vnanih zadev grof Czernin je dobil vpogled v koncept cesarjevega pisma princu Bourbonskemu. Koncept se popolnoma krije z vladnim komuniquejem razglašenim dne 12. aprila. Pasus glede Alzacije-Lorene se v originalu glasi: »Zastavil bi bil ves svoj osebni vpliv v prilog francoskih zahtev po povrnitvi Alzacije-Lorene, če bi bile zahteve pravične. Zahteve pa niso pravične«. O Belgiji v pismu sploh ni nobene besede. Iz koncepta je tudi razvidno, da princ ni imel nikakega naročila, naj bi o cesarjevem pismu komurkoli kaj sporočil. **Berlinski glasovi o Czerninovem nasledniku.**

Berlin, 15. aprila. V tukajšnjih političnih krogih se govori, da postane naslednik grofa Czernina ogrski minister grof Esterhazy ali pa grof Andrassy. — Avstro-ogrski poslanik v

Berlinu, princ Hohenlohe, je nastopil trimesečni dopust.

Naslednik Czerninov.

Berlin, 15. aprila. »Berliner Tageblatt« poroča, da je avstro-ogrski poslanik v Berlinu, princ Hohenlohe-Schillingsfürst, danes odpotoval na Dunaj. Domneva se, da postane poslanik naslednik grofa Czernina. Princ Hohenlohe je bil odločen s smišljenik Czerninove politike. Kakor grof Czernin je tudi knez Hohenlohe za trdno zvezo med Avstro-Ogrsko in Nemčijo.

Grof Esterhazy pri cesarju.

Budapešta, 15. aprila. Cesar je sprejel danes v daljši posebni avdijenci grofa Esterhazyja, ogrska ministra brez portfelja. Govorci se, da je avdijenca v zvezi s krizo v vnanjem ministertvu.

Princ Sikst Bourbonski.

Geneve, 15. aprila. Glasom poročila parizkih listov se princ Sikst Bourbonski ne nahaja več na francoskih, oziroma angleških tleh, vsled česar francoski vladi ni mogoče, pozvati ga, naj jej izroči originalna pisma cesarja Karla.

Smeri za rešitev jugoslovanskega vprašanja.

Praga, 15. aprila. O predlogah, ki jih je sporočila vlada posameznim parlamentarcem piše »Bohemia« naslednje: Vlada je, kakor se poroča od informirane strani, ugotovila »smeri« za rešitev jugoslovanskega vprašanja v Avstriji, ki sicer ne odgovarjajo ustanovitvi jugoslovanske države z ujedinjenjem vseh avstro-ogrskih jugoslovanskih rodov (Hrvatov, Srbov, Slovencev), ki je izražena v majski deklaraciji jugoslovanskih poslancev, vendar imajo pred očmi **narodno avtonomijo Jugoslovancov, ne oziraje se na obstoječe kronovinske meje:** s svoječasnim izvajanjem ministrskega predsednika dr. Seidlerja, ki je naglašal, da narodna avtonomija ne sme prekoračiti kronovinskih mej, se torej te nove »smeri« ne ujemajo.

Kühlmann odpotuje v Bukarest.

Berlin, 15. aprila. Državni tajnik dr. pl. Kühlmann odpotuje v četrtek v Bukarest. Pred odhodom bo sprejel voditelje političnih strank ter jih informiral o političnem položaju.

Ukrajina proti Rumuniji.

Kijev, 15. aprila. Ukrajinsko časopisje zavrača soglasno imperialistične težnje rumunske vlade ter naglašja, da Ukrajina nikdar ne more pritruditi rešitvi besarabskega vprašanja v rumunskem smislu. Vlada ukrajinske republike se pozivlja, naj zavzame odločno stališče za ukrajinske interese v Besarabiji.

Angleški delavski ministri bodo odstopili.

London, 15. aprila. »Daily News« poroča: Od zadnjega tedna se je položaj vlade zelo poslabšal. Ministri delavskih strank so se posvetovali, če morejo vlado še podpirati. Govori se, da so se izrekle delavske stranke proti uvedbi brambne dolžnosti na Irskem, če se istočasno ne uvede tudi homerula. Bržkone bodo trije združeni izvrševalni delavski odseki od delavskih ministrov zahtevali, da izstopijo iz vlade.

Aprovizacija.

S seje mestnega aprovizacijskega odseka, dne 12. aprila 1918. Peko Pircu na sv. Petra cesti in Žužku v Mostah je mestni magistrat, kakor je že bilo poročano, odvzel koncesijo za en mesec, vsled raznih nerednosti pri peki kruha. Obe pekarnji prosita sedaj, da se koncesiji vrne in dovoli peko kruha. Aprovizacijski odsek odkloni prošnji. Urad za ljudsko prehrano priporoča, da bi se pekel v pekarnjah **večji kruh** in bi potem prodajalec kupcem rezal in tehtal predpisano množino kruha. Nasvetu ni zadoštili, ker je že iz tehniških ozirov nemogoče peči večje hlebce in tudi kruh ne bi bil prav nič boljši, ker bi se večji hlebci pri današnji kalikovosti mogle gotovo ne prepekliti ter bi bil kruh še bolj posušen in razpokan, kakor je danes. Poieg tega je tudi težko rezati koruzni kruh, ker se drobi in bi bilo prebivalstvo glede teže še na slabšem, kakor je danes. Odsek zato sklene, da ostane peka kruha pri starem. Obljubilo se je pa mestni aprovizaciji, da se bo skušalo na merodajnih mestih doseči, da se bo pekel kruh v Ljubljani s 30% pšenične in 70% koruzne moke. Potem je upati, da bo kruh nekoliko boljši. — Aprovizacija ima na razpolago še večjo množino **medu**, katerega razdeli po znižanih cenah med doječe in nosne matere. Razdelitev cenah med doječe in nosne matere. Razdelitev se pravočasno objavi. — Tekoči teden razde-

ljuje mestna aprovizacija na izkaznice za moko po $\frac{1}{4}$ kg ajdove moko. Za prihodnjo razdelitev ima namenjeno karo in zopet ajdovo moko. S to razdelitvijo bo potem popolnoma izčrpana zaloga mestne aprovizacije in če ne bo novih dovozov je čisto izključeno, da bi bilo mogoče honorirati izkaznic za moko. Mestni aprovizaciji je bilo obljubljenih 30 vagonov krompirja, od katerih je dobila do danes samo 7 vagonov. Krompir je s Poljskega in nekoličko zaostaja glede kakovosti za domačim krompirjem. Kakor se je že meštokrat poudarjalo, je bila Ljubljana v splošnem zelo prikrajšana glede preskrbe s krompirjem. Vsi protesti in vse prošnje ljubljanskega mesta so našle zelo malo poslušnih ušes na merodajnih mestih in tudi danes so druga mesta preskrbljena boljše s krompirjem, kakor Ljubljana. V veliko pomoč pri prehrani je danes prebivalstvu krompir, ki ni ne maščobe, zelo malo mesa in skoraj nič mleviskih pridelkov. Aprovizacijski odsek se ponovno obrne z najnujnejšo prošnjo do c. kr. deželne vlade, da dobi Ljubljana več krompirja ali vsaj obljubljenih 30 vagonov, čisto gotovo. Do danes je prišlo pri razdelitvi krompirja na vrsto V. okrajev. Tekom prihodnjih dni pridejo na vrsto še ostali okraji in če bo c. kr. deželna vlada odkazala mestni aprovizaciji vsaj obljubljen množine krompirja, pridejo potem pri razdelitvi krompirja na vrsto še enkrat vsi okraji. Po današnjem kontingentu mesa, ki odpade na Ljubljano, bi morala dobiti vsaka oseba najmanj po 30 dkg na teden. Mestna aprovizacija je tudi razglasila, da se razdeljuje meso dvakrat na teden po 15 dkg. Tekoči teden je bilo ljubljansko mesto pri dobavah navzlic intervenciji mestne aprovizacije prikrajšano za okroglo 2000 kg mesa. Vsled tega se je moralo pri sobotni razdelitvi skrajšati kvoto na 10 dkg na osebo, to se pravi, da je dobil vsak Ljubljančan pretekli teden 5 dkg manj mesa, kot bi ga moral. Aprovizacijski odsek sklone ukreniti vse potrebno, da se vbodoče kontingent, ki je že itak majhen ne bo več krčil. Mestna aprovizacija je izvršila popis starih gostov po restavracijah in gostilnah. Izkazalo se je, da je teh gostov le okrog 500. Vsa druga prehranitev po gostilnah odpade na mimoidoče goste in tujski promet. Aprovizacija iz svojega kontingenta ne bo mogla preskrbovati teh gostov po gostilnah, ker niti Ljubljančani ne dobe toliko, da bi sploh mogli živeti. Odsek sklone, da preskrbuje aprovizacija iz kontingenta le stalne goste, dočim bodo gostilne in restavracije za ostale goste navezane izključno le na importirano meso, ki je dražje in katerega prične aprovizacija v lastni režiji zopet prodajati. Strogo se bo pa pazilo na to, da se stalnim gostom ne bo smelo zaračunavati višjih cen kot do sedaj, ker za te goste, kakor rečemo, dobe gostilničarji meso po normalnih cenah kot ostalo prebivalstvo.

Pšenični zдроб za otroke do 3. leta se bode oddajal v vojni prodajni, Gosposka ulica, po sledečem redu: Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami št. 1—300 dne 17. aprila, št. 301—600 dne 18. aprila, št. 601—900 dne 19. aprila, št. 901—1200 dne 20. aprila, št. 1201—1500 dne 22. aprila, št. 1501—1800 dne 23. aprila, št. 1801 do konca dne 4. aprila. Za vsakega otroka se dobi 1 kg pšeničnega zdroba. Kilogram stane 1 krono.

Meso na rumene izkaznice C št. 1301 do konca dobe stranke po normalnih cenah v sredo, dne 17. t. m. popoldne, v cerkvi sv. Jožefa. Določeno je ta-le red: Od 1. do pol 2. št. 1301 do 1458, od pol 2. do 2. št. 1458 do 1616, od 2. do pol 3. št. 1617 do 1774, od pol 3. do 3. št. 1775 do 1932, od 3. do pol 4. št. 1933 do 2090, od pol 4. do 4. št. 2091 do 2248, od 4. do pol 5. št. 2249 do 2406, od pol 5. do 5. št. 2407 do 2564, od 5. do pol 6. št. 2565 do 2722, od pol 6. do 6. št. 2723 do konca.

Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1 do 1200 prejmejo stranke po nižjih cenah v sredo, dne 17. t. m. popoldne na Poljanski cesti št.

15. Določeno je ta-le red: Od 1. do pol 2. št. 1 do 120, od pol 2. do 2. št. 121 do 240, od 2. do pol 3. št. 241 do 360, od pol 3. do 3. št. 361 do 480, od 3. do pol 4. št. 481 do 600, od pol 4. do 4. št. 601 do 720, od 4. do pol 5. št. 721 do 840, od pol 5. do 5. št. 841 do 960, od 5. do pol 6. št. 961 do 1080, od pol 6. do 6. št. 1081 do 1200.

Shodi.

Karmelje. V nedeljo 21. t. m. ob 1. uri popoldne bo v gostilni pri Papežu v Karmelju shod političnega društva »Bodočnost« z dnevnim redom: Politični položaj in delavstvo. Poroča sodrug Petejan iz Ljubljane. Rudarji in drugi delavci so vabljeni, da se tega shoda številno udeležijo.

V Rajhenburgu na Sp. Štajerskem se bo vršil javen shod v nedeljo 28. t. m. ob 9. uri popoldne v gostilni gosp. Ivana Leskovskega z dnevnim redom: Politični položaj in delovno ljudstvo. Poroča sodrug Petejan iz Ljubljane.

Poslano iz Zagorja ob Savi.

Podpisani smo opozorili sodruga Čobala, na izjavo liberalnega voditelja Ivana Tauferja v »Slovenskem Narodu« št. 81, v kateri prav nesramno napada sodruga Čobala ter tudi nas delavce v Zagorju s tem smeši, kakor da bi bili tako nevedni, da bi naši zaupniki lahko storili z nami, kar bi hoteli. Ker pa sodrug Čobal pravi, da na take napade sploh ne odgovarja, smo primorani toraj mi, ker smatramo kot našo dolžnost postaviti resnico proti neresnici ter pojasniti, da bo javnost vedela kako nesramen in obrekovalen in ostuden je političen boj pri nas v Zagorju.

Gospoda Tauferja poznamo ves čas, ker je vendar v Zagorju od mladih let. Enako poznamo sodruga Čobala okolo 25 let, ker je tudi on že od leta 1895. v Zagorju. Zato nam je lahko presojati delo bodisi na političnem kakor na gospodarskem polju gospoda Tauferja in sodruga Čobala. Gospod Taufer trdi v svoji izjavi, da delavci vedo, da ni nikoli delal proti delavcem in ni bil nikdar njih sovražnik. Gospod Taufer, ali se še spominjate, kako ste ravnali z delavci ko ste bili še poduradnik pri rudniku; ali se še veste spominjati, da ste celo pretepevali delavce, da ste bili eden najbolj ošabnih poduradnikov, in niste delali samo to, kar je dolžnost vsakega paznika; ali niste skušali tudi napravljati vedno prepir med delavci; ali se še spominjate, ko ste ustanavljali narodno delavsko organizacijo, da bi razdvojili delavce v dva tabora, da bi jih podjetnik lažje izkoriščal? Ali se morda spominjate na leto 1903., ko je bila velika stavka v Zagorju, ko ste z orožniki iskali stavkokaze ter jih vodili po železnični progi? Mi se namreč vsega tega še dobro spominjamo. Spominjamo se tudi, da je ravno sodr. Čobal energično nastopil proti takemu vašemu postopanju in proti temu, da se je porabljalo orožnike za nabiranje stavkokazov. Mi Vas poznamo torej dobro, ali na kaj dobrega se pač ne moremo spominjati kar bi bili storili za zagorske delavce. Poznamo Vas le, da ste mož, ki se radi pripravate, ki imate veselje le, če delate tako politiko, da se ljudi žali. Ali ste morda gospodarsko kaj storili za delavce, da, mi tega res ne vemo, kaj bi bilo kaj dobrega. Zadnji čas ste sicer pri pomožni akciji za oddajo mesa ali boljše bi bilo, da bi Vas tudi tu ne bilo, ker potem ne bilo precej nepotrebnega prepira.

Kaj pa je delal sodrug Čobal v Zagorju, povejmo se to, ker nas kar pavšalno dolžite, da mu slepo zaupamo? Ali ni bil pri vsakem mezdnem gibanju na mestu kot mora biti zaupnik. Ali ni zastopal vsakokrat naše koristi? Pri vsem, kar smo dosegli pri naših plačah, je bilo delo naše strokovne organizacije in naših zaupnikov; enako je delo naše organizacije in naših zaupnikov, da imamo danes zavarovanje proti nezgodam. Ali ni to tudi delo sodruga Čobala? Da se nas politično danes upošteva, da soddoločujemo v občini in v marsikaterem drugem zastopu je bilo edino zaradi tega mogoče, ker smo dobro strokovno in politično organizirani. Ali ni tudi delo sodruga Čobala, da je branil našo organizacijo, ki jo je skušalo oslabiti toliko razderalcev take vrste kot ste Vi. Da smo v teku te vojne dosegli povišanje plače, je edino delo socialdemokratske

stranke; ali ni med njimi tudi zbiral sodrug Čobal materiala ter ga predložil raznim oblastem? Poprašajte vendar gospoda komisarja Mencingerja, tudi ta Vam bo lahko povedal, da ni bilo ne Vas pa tudi ne drugih liberalcev, ki bi se bili potrudili za nas. Vse to delo socialdemokratske stranke in naših zaupnikov je vlado prisililo, da je ustanovila pritožbene komisije. Poglejmo našo konsumno društvo. Ustanovili smo ga pred 21 leti s par sto kronami. Oglejti si zadnjo bilanco, pa boste našli, da ima društvo nad 120.000 K aktive. Da je v teku obstoja izplačalo društvo približno 500.000 K delavcem v obliki dividende. Nikoli ni bilo nerednosti pri gospodarskem podjetju. Nasprotno pa smo vendar videli, kako se je godilo pri raznih takih podjetjih, če so bili nepošteni ljudje poleg. Lahko bi navedli še marsikaj, toda mislimo, da je dovolj dokazano, da ne zaupamo slepo našemu zaupniku, ampak da je njegovo minulo delo tako, da mu lahko zaupamo. Zato pa, gospodje, smo vsi delavci za našim zaupnikom in našo organizacijo. Nobeno vaše obrekovanje nas ne bo odvrnilo z naše pravične in prave poti, po kateri hodimo. Očitajte tudi sodrugu Čobalu, da je vse, kar ima in kar zna dobil v Zagorju; mi mu prav iz srca privoščimo, kar ima, saj imajo drugi še več, daši manj delajo kot sodrug Čobal. Vi, gospodje liberalci pri »Slovenskem Narodu« pa se lahko sramujete, da našim zaupnikom vedno očitajte, če ima kdo kake groše, sami sebe pa ne vidite.

V Zagorju, dne 13. aprila 1918.

Zahorik Franc, Groznik Anton, Krauskopfi Anton, Prašnikar Anton, Ranzinger Rihard.

Razno.

* **Tatvne ur za 75.000 kron.** Na Dunaju je bil ukraden na cesti z vzhodnega kolodvora na kolodvor Franca Jožefa z voza nekega sluga ročni kovčeg, v katerem je bilo 600 ur v vrednosti 75.000 K. Razpisana je nagrada 7500 K.

* **Triletnica kart za živila.** Dne 11. aprila so manjla tri leta, odkar imamo v veljavi karte za kruh in moko. Malo pozneje smo dobili še karte za sladkor, mleko, kavo, mašč in sirovo maslo, petrolej, sveče, krompir in premog.

* **Za 150.000 kron poštne nakaznice ponaređili.** Budimpeštanska policija je razkrila pri ondodni pošti veliko ponarejanje poštne nakaznice. Škoda znaša okrog 150.000 kron. Poštni uradnik Žiga Kraus je z vednostjo več oseb ponarejal poštne nakaznice, s čimur naraste poštne uradu omenjena škoda. Zaprti so štiri osebe.

Za tiskovni sklad »Napreja«

Žorga Marcel K 40—.

Listnica uredništva.

R. V. v. J. — Razprave o zadnjem stranknem zboru izidejo te dni. Uprava »Napreja« Vam jih takoj dološlje.

izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Dva dobra čevljarska pomočnika

se išče za ZAGREB. Tedenski zaslužek 120—150 kron. Hrana zagotovljena.

Nastop takoj.

Za informacije je vprašati pri upravi »NAPREJA«.

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju

Rezervni fond i okroglo
K 1.500.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje aprovizacijske kredite